

В яких випадках судовий розгляд кримінальної справи відбуватиметься за участю присяжних? За загальним правилом кримінальні справи розглядатимуться в суді першої інстанції, як і сьогодні, одноособово суддею. Якщо в кримінальних справах про злочини, за які закон передбачає покарання у вигляді позбавлення волі на строк більше ніж десять років, підсудний заявив клопотання про розгляд такої справи за участю колегії присяжних, такі справи суд розглядає у складі одного судді та колегії присяжних. Якщо в кримінальних справах про злочини, за які закон передбачає можливість призначення покарання у вигляді довічного позбавлення волі, підсудний заявив клопотання про розгляд такої справи за участю колегії присяжних, такі справи суд розглядає у складі трьох суддів та колегії присяжних.

У справах за участю присяжних участь захисника є обов'язковою.

Проект встановлює певні обмеження на участь конкретних осіб як засідателів (родичі підсудного, потерпілі, цивільні позивачі тощо). Присяжний також може заявити відвід, однак до формування колегії. Така особа не може бути допитана як свідок про обставини кримінальної справи, що стали їй відомі в зв'язку з участю в провадженні за цією кримінальною справою.

В цілому ж провадження в суді за участю присяжних вестиметься в загальному порядку з урахуванням особливостей, встановлених главою 37 КПК України. Цікавою є процедура складання списку присяжних засідателів. У постанові про призначення кримінальної справи до слухання судом за участю присяжних має бути визначена кількість кандидатів у присяжні. Після призначення судового засідання за розпорядженням головуючого секретаря судового засідання або помічник судді проводить набір кандидатів у присяжні шляхом випадкової вибірки зі списку присяжних, що формується згідно ст. 68 Закону України "Про судоустрій України" і знаходиться в суді. Потім здійснюється перевірка наявності обставин, що перешкоджають участі особи як присяжного. Таких кандидатів викликають у підготовчій частині судового засідання, де сторони процесу можуть заявити як мотивований, так і в деяких випадках — і *немотиваний* відвід кожному кандидату в присяжні. Процедура

заявлення відводів присяжним вносить елементи змагальності в кримінальний процес, але в силу певних причин (наприклад, розпуск колегії присяжних через її некомпетентність) може сильно затягнути процес підготовки слухання кримінальної справи, що негативно вплине на права підсудного, який чекатиме на справедливий судовий розгляд, можливо, не один місяць.

Також після розгляду справи за участю присяжних і винесення ними обвинувального вердикту щодо підсудного, в діях якого, на думку суду, немає складу злочину, суд виносить постанову про розпуск колегії присяжних і направлення справи на новий розгляд в іншому складі суду починаючи зі стадії попереднього слухання. Така постанова не підлягає оскарженню.

Це, а також сама процедура розгляду справ за участю присяжних робить процес занадто тривалим. Це означає, що право підсудного на оперативний розгляд судом його справи однозначно порушуватиметься. Ще однією пов'язаною проблемою, скоріш за все, стане оплата часу присяжних за розгляд справи судом.

Що до плюсів запровадження інституту присяжних, то він має підвищити ефективність попереднього й судового слідства, покращити ситуацію із відновленням справедливості обвинувача й захисника в процесі, змусить покращити рівень якості обвинувачення та підніме авторитет захисника в кримінальному судочинстві.

ДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЯК ОСНОВА АДМІНІСТРАТИВНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

Грудакова І.В. — асистент кафедри
галузевого права ХДУ

В кінці 90-х років ХХ століття стала очевидною необхідність реформування системи органів державної виконавчої влади та місцевого самоврядування у зв'язку з переходом нашої держави до демократичного устрою. Відповідно перед державою в цілому та окремими її органами

постає кілька важливих завдань: встановлення і регламентація таких взаємовідносин громадян, у яких кожній людині має бути гарантовано реальне додержання і охорона у сфері виконавчої влади належних їй прав і свобод, а також ефективний захист цих прав і свобод у випадках їх порушення; ефективна взаємодія державних органів з органами громадянського суспільства.

Обсяг повноважень державних органів визначається в нашій державі за принципом "Дозволено все, що прямо передбачено законом". Тому публічне управління може здійснюватись лише в межах і на підставі закону. Відповідно реформування системи органів державної виконавчої влади повинно починатися і базуватися на нових та змінених нормативно-правових актах, як основній формі вираження права в Україні.

Адміністративне право – це фундаментальна галузь українського публічного права органічно пов'язана з виконавчою владою, являючи собою, з одного боку, її правові засади, а з іншого – важливий засіб, інструмент її здійснення. Воно знаходить своє закріплення в адміністративному законодавстві.

Концепція адміністративної реформи в Україні, затверджена Указом Президента України, передбачає ряд завдань і заходів щодо їх вирішення в рамках реформи адміністративного права та законодавства. Розглянемо стан їх реалізації.

1. Прийняття Закону України "Про управлінські послуги громадянам" (для законодавчого унормування порядку надання органами виконавчої влади державних (управлінських) послуг). На сьогодні такий закон прийнятий. Він визначив повноваження органів виконавчої влади та місцевого самоврядування щодо надання управлінських послуг громадянам у сфері публічної влади, обов'язки посадових осіб щодо етичного і професійного спілкування із громадянами.

2. Кодифікація адміністративного законодавства має проходити в кілька етапів, кожен з яких завершується підготовкою окремих частин майбутнього

загальноюючого Адміністративного кодексу України у вигляді відповідних томів (або "книг"), що повинні мати кодифікований характер і можуть називатися відповідними "Кодексами".

Орієнтовна структура (з урахуванням черговості прийняття)

Адміністративного кодексу повинна включати:

- 1) Кодекс про адміністративні проступки;
- 2) Адміністративно-процесуальний кодекс;
- 3) Адміністративно-процедурний (процедуральний) кодекс;
- 4) Кодекс загальних правил поведінки державних службовців, а також деякі інші кодифіковані акти.

Кодекс про адміністративні проступки мав стати оновленою версією Кодексу про адміністративні правопорушення, який був прийнятий ще в радянській Україні і має на даний час багато незастосовуваних норм і прогалин. На сьогодні чинним залишається Кодекс про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. зі змінами та доповненнями.

Адміністративно-процесуальний кодекс мав створити праву базу для повноцінного запровадження в Україні такої форми судового захисту прав і свобод громадян у сфері виконавчої влади, як адміністративна юстиція.

Ці положення знайшло реалізацію в Кодексі адміністративного судочинства (врегулював процедури розгляду справ в адміністративних судах) і частково в Законі України "Про судоустрій" (передбачив систему адміністративних судів). Відповідно вже створено Вищий адміністративний суд України, а також апеляційні та частково місцеві адміністративні суди.

Прийняття Адміністративно-процедурного (процедурального) кодексу України мало б суттєво покращити законодавче регулювання механізму несудового захисту прав і свобод громадян, які порушуються органами виконавчої влади та їх посадовими особами. Право на такий захист реалізується шляхом подання адміністративної скарги до вищого у порядку підлеглості органу виконавчої влади (посадової особи).

Оскільки найбільша кількість скарг громадян відноситься до сфер охорони здоров'я, соціального захисту, управління державним майном, охорони навколишнього середовища, податкової та митної служби тощо, доцільно в порядку державно-правового експерименту створити у системах органів виконавчої влади цих сфер спеціальні підрозділи щодо розгляду скарг громадян, які мають розглядати та вирішувати справи щодо скарг у порядку, наближеному до судового провадження (тобто так званої адміністративної "квaziюстиції").

На жаль на сьогодні це положення не знайшло реалізації.

Таким чином, адміністративна реформа в Україні починається з реформи адміністративного права і законодавства як основи перетворень в системі органів державної виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року
 2. Кодекс про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року.
 3. Кодекс адміністративного судочинства від 06 липня 2005 року
 4. Концепція адміністративної реформи в Україні, затверджена Указом Президента України "Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні" від 22 липня 1998 року.
- Всі нормативно-правові акти станом на 30.09.2007 року.

СУБ'ЄКТИ ПРАВА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ПРОБЛЕМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Гуменюк І.О. – к.ю.н., старший консультант Інституту законодавства Верховної Ради України

Більшість юридичних гарантій права людини на соціальний захист передбачено у самостійній галузі вітчизняного права у праві соціального забезпечення. Як і інші галузі, право соціального забезпечення зазнало суттєвих змін внаслідок соціально-економічних перетворень, що мали місце в нашій країні. Нові концептуальні підходи до формування сучасної системи соціального захисту активізували проблеми предмету і методу права

соціального забезпечення. Ці дві основні ознаки самостійності галузі вимагають віднайти критерії обґрунтування своєрідності суспільних відносин, які складатимуть предмет права соціального забезпечення, і для яких буде встановлено певний юридичний режим правового регулювання.

Зазначені проблеми безпосередньо вплинули на встановлення кола суб'єктів права соціального забезпечення та визначення змісту їх правового статусу. Вирішення цих питань ускладнюється загальними чинниками гальмування процесу удосконалення правового регулювання відносин, що стосуються предмету права соціального забезпечення, серед яких – нечіткість законодавчого забезпечення реформи системи соціального захисту. Це обумовило повільні темпи інституційних перетворень галузі, і як наслідок – невизначеність правового статусу нових суб'єктів права соціального забезпечення. Організаційно-правові засади та принципи діяльності фондів соціальнообов'язкового державного соціального страхування та їх органів на сьогодні є тому підтвердженням.

Не меншою за значенням виявилась проблема гармонізації права соціального забезпечення з іншими галузями права: трудовим, фінансовим, адміністративним, цивільним тощо. Перш за все, недостатньо чітко розмежовані сфери правового впливу, що не може не впливати на визначення змісту правового статусу окремих суб'єктів права соціального забезпечення. Крім того, не визначено співвідношення норм і принципів зазначених галузей. З інших причин з'явилось "домінування" норм бюджетного законодавства над формами права соціального забезпечення в частині порядку визначення розмірів соціального забезпечення. Як результат – порядок встановлення прав та обов'язків суб'єктів, що надають соціальне забезпечення, значно невизначений. Більше того, проблеми, що мають місце у суміжних галузях, впливають на ефективність правового регулювання соціально-обов'язувальних відносин. Наслідки недосконалості визначення у цивільному законодавстві поняття "сім'я" як суб'єкта права, мають місце і в законодавстві про соціальний захист.